

Vladimír GAJDOŠ

SKÁKALI

SME

V ČESKOSLOVENSKU

I.

2020

Obsah	strana
PREDHOVOR.....	7
Jaroslav FAGAN – SPOMIENKY.....	9
Vladimír KAVICKÝ - PRÍBEH Z LETISKA V MALÝCH BIELICIACH (11. 7. 1958).....	27
Bohumil BOČKAY – VÝSADKOVÝ LEKÁR SPOMÍNA	31
Vladimír SCHNEIDER – HOLEŠOV – PRETEKY SHPs.....	71
Dušan ŠURÁNI - SKÁKALI AJ POTÁPAČI.....	83
Ján HANÁK - PARAŠUTISTICKÉ ZAČIATKY.....	89
Ivan BARTOŠ - OPRÁŠENÉ SPOMIENKY NA ZELENÉ ROKY SPOD VRCHLÍKU.....	95
Juraj POLÁČEK – AKO SOM PRISTÁL NA EL. DRÔTOCH.....	106
Marta SLEZÁKOVÁ – BOLI ČASY, BOLI... ..	113
Ján NÁVOJ – I TAKTO SME TO ROBILI.....	119
Bohumil PETRUŠKA – JAK TO BYLO, KDYŽ JSME „NIČILI“ OPRAVDICKÉ RAKETY.....	123
Štefan BOBOK – LIBAVÁ.....	129
Vladimír GAJDOŠ – LETECKÝ MOST 2. ČS. PDB NA SNP.....	141
Vladimír GAJDOŠ – VEDELI STE, ŽE... ..	147
DOSLOV.....	217

PREDHOVOR

(Nielen slovenským výsadkovým veteránom, ...)

Čas beží neúprosne. V roku 2017, v knihe „Pozor, skáču veteráni!“, som sa lúčil s kolegami, ktorí sa na nás už pozerajú z „modrej roty“. Po prebehnutí časopisov Spravodajca O KVV Banská Bystrica a Červených baretov O KVV Bratislava sa tento rad dramaticky rozšíril. Aby sa nám nestratili v prepadlisku dejín, ďalší veteráni, ktorí nás opustili v roku 2017 – Jaroslav Rosinský, Jozef Petráš, Jozef Dupkala, Milan Vaigl, Milan Ambroz. 2018 – Rastislav Vargic, Milan Hladík, Jiří Šťastný, Mikuláš Effenberger, Anton Múdry, Jaroslav Méhes, Vojtech Daniš, Peter Švrlo, Emil Smrek, Ján Jesenák. 2019 – Anton Mikovíny, Ivan Nemček, Alexander Georgijevský, Dušan Domský, Ján Varga. 2020 – Karol Šaškovič, Anton Masár, Ján Šagát, Bohumil Havel, Štefan Pelikán. Spomínam tiež na mená ako Méhes, Vargic, Švrlo, Georgijevský, Kupecký a ďalší, s ktorými som „dral“ sedačky hlavne v lietadle An-2. Po niektorých zostali len fotografie, ... Nesmiem zabudnúť ani na ostatných slovenských padákových strelcov, ktorí nás opustili – Leo Kolník († 2016), Ludevít Štefka († 2018), ale i ďalších veteránov 2. čs. pdb, dnes s vekom > 98 rokov. Bolo na samotných žijúcich výsadkových veteránoch, či sa objavia spomienky na život hlavne pod kopulami padákov a pridajú spomienky do knihy, alebo sa potomci uspokojia s konštatovaním, že na str. X je spomienka s menom ich otca, starého otca. Podobný problém postihne i fotografie bez popisu, dátumu a miesta. Radosť by mi v budúcnosti urobilo, keby ešte niekto nadviazal nielen na moje ale i na knihy Emila Tencera a Petra Švrla st. Zaregistroval som bádanie J. Koreného z Trenčína k slovenským padákovým strelcom. Tiež som zaregistroval predaj svojich kníh na internete ale aj „trvalé“ výpôžičky“ v knihovniach. Prijemné čítanie.

Karlovy Vary, december 2020

Dušan ŠURÁNI - SKÁKALI AJ POTÁPAČI

Milan Sucháň

Narodil sa 30. marca 1936 v Šuranoch v okrese Nové Zámky. Po ukončení osemročnej základnej školy v Šuranoch nastúpil v roku 1951 ako učeň do odborného učiliska Štátnych pracovných záloh v Trnave, odbor univerzálny frézár. Keď na jeseň v roku 1951 robili v učilišti nábor do parakrúžku, tak sa spoločne s Jankom Jesenákom prihlásili do základného výcviku. V tej dobe boli prarokrúžky organizované pod DOSLETom. Vtedy sa prihlásilo viac ako sto záujemcov, ale výcvik ich nakoniec ukončilo asi tridsať. Teoretický výcvik prebiehal v odbornom učilišti a praktický výcvik na trnavskom letisku. Ešte dnes si Milan spomína, ako ich inštruktor Milan Cuninka preháňal po paradráhe na Kamennom mlyne. Celý výcvik vtedy trval do mája roku 1952. Než sa však dostal k prvému zoskoku, ubehli ďalšie skoro 4 mesiace. Milan to rozhodne nechcel vzdať a tešil sa na prvý zoskok. Na tento deň sa rozhodne nezabúda a Milan si naň jasne spomína. "Dňa 27. septembra 1952 nebolo nad letiskom vo Vajnoroch ideálne počasie. K zoskoku z Dakoty DC-3 sa pripravili štvorčlenné výsadky. Ja som mal skákať vo štvrtej výsadke. Zoskok bol prevádzaný na trhačku s padákom VJ-1. Vysadzovačom bol vtedy Vlado Hlôška. Po štarte lietadla sa však poveternostné podmienky natoľko zhoršili, že sme sa museli vrátiť späť na letisko. Až na druhý vzlet Dakota nabrala výšku 600 m a ako prvý zo štvorčlenného výsadku som vyskočil z lietadla. Cítil som, ako sa mi vyťahujú šnúry, ako to so mnou hádže a nakoniec prišlo trhnutie. Keď som sa pozrel hore a uvidel nad sebou vrchlík padáku, zmocnil sa ma príjemný pocit. Bol som vo vzduchu a pomaly som klesal k zemi. Na zem som pristál nacvičeným parakotúľom. V tento deň skákali aj parašutistky zo Šurian Viera Oravcová a Marika Jančovičová, ktoré v tej dobe študovali na zdravotnej škole v Bratislave."

Po ukončení odborného učilišťa v Trnave nastupuje v roku 1952 ako nástrojár do Západomoravských strojární v Třebíči. Mal záujem pokračovať v parašutizme aj na prvom pracovisku. Avšak vzhľadom k tomu, že tam bol iba krátku dobu, k zoskokom padákom sa

nedostal. Po pol ročnom pôsobení v Třebíči sa Milan vracia do rodného mesta a začal pracovať v Krajskej opravárni STS Nitra. Spoločne s Jankom Jesenákom zakladajú v 1953 parakrúžky v Šuranoch, Komjaticiach, Dolnom Ohaji a Štúrove. To už bolo pod záštitou Zväzarmu. Všetky parakrúžky boli centrálné vedené pod krajským inštruktorom Emilom Tencerom. Pretože Milan mal najviac zoskokov, bol Emilom Tencerom určený za okresného inštruktora a spoločne s Jankom Jesenákom cvičili nových cvičencov základného parašutistického výcviku a brancov. V tej dobe dala Okresná vojenská správa v Šuranoch žiadosť na cvičenie brancov výsadkárov pre armádu. Medzi prvými Milanovými brancami výsadkármi boli napr. aj Imro Bajla z Dolného Ohaja a Janko Marvay z Komjatíc. Aj dnešní výsadkoví veteráni Dežko Litvák, Karol Litvák a Janko Podhorec boli jeho prvými cvičencami základného výcviku. Teoretický a praktický výcvik sa konal v priestoroch šurianskeho Okresného výboru Zväzarmu a bol dopĺňovaný výcvikom v teréne. Praktické zoskoky sa konali na letiskách v Nitre, Malých Bieliciach a Nových Zámkoch z lietadiel Fairchild, Nordsmann a Siebel. Milan sa v roku 1954 zúčastnil okresnej paraspartakiady v Šuranoch a tiež celoštátnej v roku 1955 v Prahe.

Od 28. októbra 1955 Milan nastupuje na vojenskú základnú službu k 8. letištnému práporu v Klecanoch u Prahy. Jeho miesto v šurianskom parakrúžku zastúpili noví inštruktori Dežko Litvák a Miki Kodada, ktorý absolvoval základný výcvik v Komárne a zoskoky a kurz inštruktorov v Malých Bieliciach v rokoch 1955-1956. Po vykonaní vojenského základného výcviku u výcvikovej roty 8. letištného práporu je 31. decembra 1955 premiestnený k 50. spojovaciemu leteckému pluku Klecany. V januári 1956 absolvuje kurz ošetrovateľov padákov v Borečku u Mimone. Tam tiež spoznal legendy výsadkového vojska npor. Ivana Lukáška a kpt. Leopolda Ozábala, neskoršieho majstra športu v parašutizme. Od 1. februára bol zaradený na funkciu ošetrovateľa padákov 50. spojovacieho leteckého pluku. V priebehu služby u pluku vykonával homologáciu leteckých padákov PLK a podieľal sa na výcviku pilotov v rámci ich padákovvej prípravy. Tu spoznal aj mjr. Kováča, za 2. svetovej vojny príslušníka 2. paradessantnej brigády.

Dňa 25. októbra 1956 bol premiestnený k 26. stíhaciemu leteckému pluku dislokovaného v Hradčanoch u Mimone a zaradený na funkciu ošetrovateľa padákov. V decembri 1956 bol povýšený do hodnosti slobodníka. Behom základnej služby u 26. slp navrhol kpt. Leopoldovi Ozábalovi urobiť úpravu na padáku PD-47. Navrhoval na oba okraje hlavného výtokového padáku kanálu upevniť šnúry a krížom ich stiahnuť k hlavnému popruhu na kolíky. Touto úpravou by sa zlepšilo ovládanie padáku. Jeho návrh však nebol kpt. Ozábalom akceptovaný. Takýto systém bol neskôršie uplatnený na padákoch PTCH – 1 až 11.

V priebehu základnej služby absolvoval 14 cvičných zoskokov z lietadiel Storch, DC-3, Sokol, Aero - C3 Siebel a L-60 Brigadýr. Posledné z nich bolo v tej dobe zavedené iba v armáde a využívalo sa v rámci prípravy pilotov. Milan sa podieľal na príprave metodiky výskoku z tohoto lietadla. Od 10. októbra 1957 bol na základe výnosu MNO preložený do zálohy a nastupuje do bani Mier v Novákoch. Zvyšok vojenskej základnej služby mu bol odpustený. Po pol roku sa vrátil do Šurian a nastúpil ako sústružník do komunálnych služieb. Aktívne sa zapojil do činnosti v šurianskom parakrúžku a výchovy mladých parašutistov a brancov výsadkárov. Jeho najbližší kamaráti J. Podhorec, M. Kodada a D. Litvák postupne nastupovali na vojenskú základnú službu k výsadkovému vojsku a letectvu. Činnosť všetkých parakrúžkov v novozámockom okrese bola sústredená do Aeroklubu Zväzarmu Nové Zámky. V roku 1958 sa na pokyn OVS Nové Zámky stáva náčelníkom výcvikového strediska brancov výsadkárov na letisku v Nových Zámkoch. Každoročne vycvičil pre armádu 10 – 15 nových parašutistov, z ktorých mnohí nastúpili základnú službu k výsadkovému vojsku. Za túto obetavú a záslužnú činnosť jeho stredisku udelil v roku 1963 KV Zväzarmu titul "Vzorné stredisko brancov". Aj v ďalších rokoch získal celý rad čestných uznaní. Podľa rozkazu náčelníka KVS bol v roku 1967 vo zmysle čl. 47 predpisu Org-5-1 povýšený do hodnosti desiatnika a v roku 1970 do hodnosti čatára.

Popri výcviku brancov sa podieľal na propagačných zoskokoch v Šuranioch, Kameníne, Nitre a Nových Zámkoch. Zúčastnil sa krajských pretekov na presnosť pristátia v Bratislave a sústredenia

parašutistov športovcov v Nových Zámkoch. Vo svojej činnosti sa viac venoval výcviku brancov a základnému výcviku cvičencov v parakrúžu a na vlastnú športovú činnosť mu akosi neostával čas. Tejto málo doceňovanej, ale pritom záslužnej činnosti podriadil svoj osobný a čiastočne aj rodinný život. Parašutizmu sa venovala aj jeho prvá manželka Mária.

Milan pritiahol k parašutizmu aj mňa. Na letisko do Nových Zámkov ma brával od mojich štrnástich rokov. V roku 1962 som pod vedením Dežka Litváka absolvoval paravýcvik v krúžku učňovského strediska šurianskeho cukrovaru a vykonal 5 základných zoskokov na letisku v Nových Zámkoch. Bol to pre mňa dobrý štart do pokračovania v zoskokoch pri štúdiu vo vojenských školách.

Milan sa aktívne podieľal rozvoji parašutizmu v novozámockom okrese, prakticky až do zrušenia letiska v Nových Zámkoch. Veľmi často spolupracoval s krajskými inštruktormi Emilom Tencerom a Jánom Valachovičom. Od roku 1953 do roku 1976 vycvičil stovky brancov výsadcárov a záujemcov základného parašutistického výcviku. Do súčasnej doby vykonal celkom 836 zoskokov na padákoch VJ-1, PD-47, PLK, OVP-65, PTCH-7 a RL-10. Posledný zoskok absolvoval ako veterán v roku 2007 na letisku v Lučenci. V uplynulých 58 rokoch zasvätil svoj život nie len parašutizmu, ale tiež športovému potápaniu. Bol trénerom aj inštruktorom potápania. Vycvičil desiatky brancov potápačov. Vo svojom živote dokázal skĺbiť oba športy tak, aby prinášali prospech spoločnosti a jemu radosť a potešenie. Rád spomína na roky strávené v armáde a obdobie kedy sa v rámci Zväzarmu aktívne venoval parašutizmu. Keď berie do ruky staré fotografie z vojenskej základnej služby alebo výcviku brancov, má stále v živej pamäti mená jeho nadriadených náčelníkov npor. Karola Brávnika a por. Miloša Pospíšila a mnohých jeho brancov. V súčasnej dobe žije na dôchodku v Nitrianskom Hrádku a je členom KVV Banská Bystrica

Milan, vďaka Ti za všetko, čo si pre nás urobil. Do ďalšieho života Ti želáme pevné zdravie, veľa síl a energie, aby si k tomu slušnému počtu zoskokov mohol pridať ešte nejaký ten veteránsky. Za nás najbližších kamarátov Mikiho Kodadu, Dežka Litváka a Janka Podhorca.

Plk. v.v. Dušan Šuráni, KVV Olomouc

Milan Sucháň – veterán KVV

M. Sucháň, 26.slp, padák PLK

Tito dvě fotografie nejsou součástí prvního dílu

Titul „Vzorné středisko brancov“ udelený KV Zvázarmom v roku 1963. Náčelník výcvikového střediska brancov – parašutistov v Nových Zámkoch Milan Sucháň (sediaci uprostred)

Letisko Šurany, 31.10.2009. Na snímke zľava Milan Sucháň, Dežko Litvák, Dušan Šuráni (autor príspevku) a Mikuláš Kodada

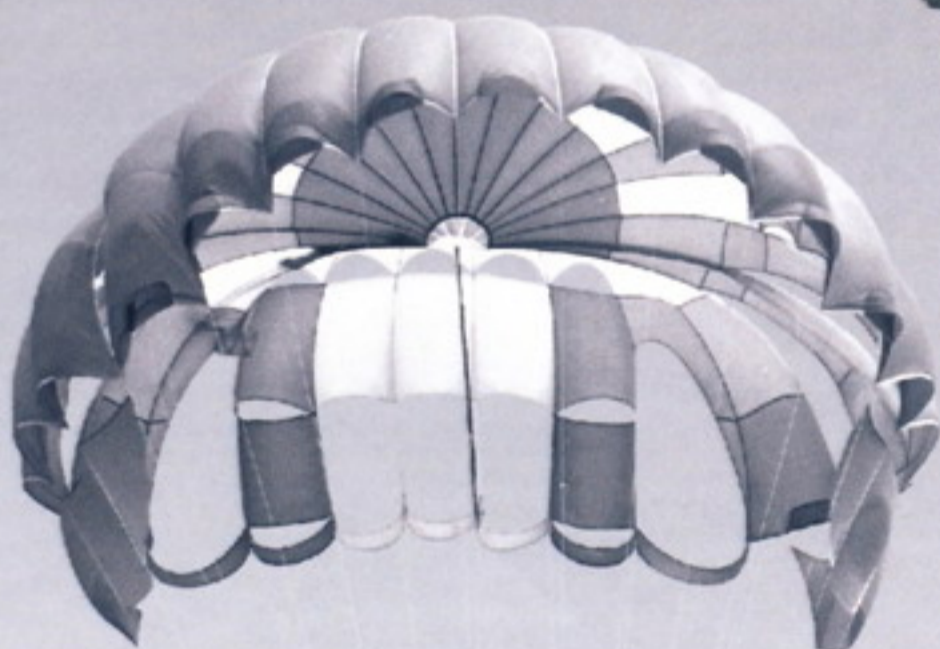
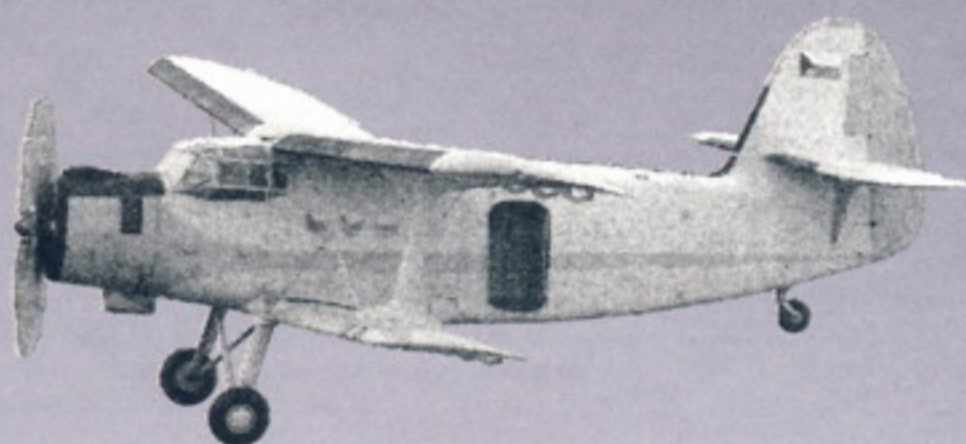

V poradí už štvrtou knihou sa autor venuje histórii slovenského (i vojenského) parašutizmu v spomienkach slovenských veteránov.

Od roku 2010 zastupuje Slovensko a Českú republiku v EMPA (Európske združenie vojenských parašutistov).

V roku 2021 by sa mal objaviť diel II., venovaný hlavne českým výsadkovým veteránom.

ISBN 978-80-7568-309-0

9 788075 683090